

Dosarul nr. 3r-264/22
2-20082513-01-3r-03082022

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud.: S. Colun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

DECIZIE

05 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând recursul depus de Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Gaju Parascovia împotriva Primăriei orașului Căinari r-nul Căușeni și primarului
orașului Căinari r-nul Căușeni, terț notarul Grosu Sergiu cu privire la obligarea
eliberării duplicatului certificatului sau reconstituirea acestuia,

împotriva încheierii din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă cererea depusă de Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni cu privire la
repunerea în termen a apelului și s-a declarat inadmisibil apelul depus de Primăria
orașului Căinari r-nul Căușeni împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2021 a
Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din motiv că apelanta a depus apelul după
expirarea termenului legal,

c o n s t a ț ă:

La 17 iulie 2020, Gaju Parascovia a depus cerere de chemare în judecată în
procedura contenciosului administrativ împotriva Primăriei orașului Căinari r-nul
Căușeni și primarului orașului Căinari r-nul Căușeni, terț notarul Grosu Sergiu cu
privire la obligarea eliberării duplicatului certificatului nr. XXXXX din 25 octombrie
1985 sau reconstituirea acestuia, care constituie document primar al înregistrării
dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile înregistrate după Gaju Alexandru și
anume, casa de locuit, bucătăria de vară, beci, șură, fântână arteziană, cu deținerea în
folosință a terenului cu suprafața de XXXXX ha de teren din str. XXXXX.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central a
fost admisă acțiunea depusă de Parascovia Gaju și a fost obligată Primăria orașului
Căinari r-nul Căușeni să elibereze Parascoviei Gaju duplicatul certificatului cu nr.
XXXXX din 25 octombrie 1985 pe numele lui Alexandru Gaju.

La 13 ianuarie 2022, Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni a depus apel
nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen a
apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei
Căușeni, sediul Central, cu dispunerea rejudecării cauzei.

Prin încheierea din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art.236
alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, a fost respinsă cererea depusă de Primăria

orașului Căinari r-nul Căușeni cu privire la repunerea în termen a apelului și declarată inadmisibilă cererea de apel depusă de Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din motiv că apelanta a depus apelul după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1) din Codul administrativ.

La 30 iunie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni a depus recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu dispunerea rejudecării cauzei și adoptarea unei decizii noi de primire în procedură a cererii de apel.

În susținerea recursului Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni a indicat că este eronată soluția instanței de apel de declarare a apelului său inadmisibil, fără să țină cont de faptul că, copia dispozitivului hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central i-a fost expediată abia la 11 ianuarie 2022, fapt ce se confirmă prin datele din Registrul de intrare a corespondenței în cadru primăriei.

Mai mult, în referința depusă în prima instanță, reprezentantul său a solicitat examinarea cauzei în absența sa, cu expedierea ulterioară a actului judecătoresc adoptat. Din considerentul că reprezentantul său nu a participat la ședințele primei instanțe, nu a cunoscut despre finalizarea examinării cauzei, respectiv nu era la curent despre soluția adoptată, aflând despre pronunțarea acesteia abia la 11 ianuarie 2022, ceea ce constituie un motiv întemeiat de depășire a termenului de contestare.

Prin urmare, termenul de depunere a apelului decurge de la data de 11 ianuarie 2022, fapt ce denotă că apelul din 13 ianuarie 2022 a fost depus în termenul legal.

Conform art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art.242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 18 mai 2022 și notificată Primăriei orașului Căinari r-nul Căușeni la adresa electronică a acesteia: primariacainari@mail.ru, la 26 iunie 2022, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc din 26 iunie 2022 anexată la actele cauzei (f.d.76).

Mai mult, în cererea de recurs Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni a confirmat faptul că încheierea contestată a instanței de apel a recepționat-o la 26 iunie 2022 (f.d.80).

Astfel, recursul Primăriei orașului Căinari r-nul Căușeni din 30 iunie 2022 a fost depus în termenul prevăzut la art.242 din Codul administrativ.

La 03 august 2022, întru respectarea dreptului părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Parascoviei Gaju copia recursului depus de Primăriei orașului Căinari r-nul Căușeni, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, notificată intimatului la 09 august 2022, însă aceasta nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință (f.d. 84, 86).

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

În speță, completul a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Studiind actele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins și menținută încheierea instanței de apel, din următoarele motive.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie de respingere a recursului.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că în prezenta speță obiectul de examinare în ordine de recurs vizează legalitatea încheierii din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ a fost declarată inadmisibilă cererea de apel depusă de Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din motiv că apelanta a depus apelul după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1) din Codul administrativ.

Potrivit art.231 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile judecătoriale adoptate în contenciosul administrativ pot fi contestate cu apel.

Conform art.232 alin.(1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Din dispozițiile art.236 alin.(1) și alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii

perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Din materialele cauzei rezultă că, la 29 noiembrie 2021 Judecătoria Căușeni, sediul Central a pronunțat dispozitivul hotărârii, în ședință publică, prin care a fost admisă acțiunea depusă de Gaju Parascovia (f.d.57).

Cele menționate supra denotă faptul că, termenul de 30 de zile prevăzut la art.232 alin.(1) din Codul administrativ, pentru prezentarea apelului (inițial), a început să curgă de la data de 30 noiembrie 2021 (marți), ziua imediat următoare de la data pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe, care a expirat la data de 29 decembrie 2021 (*miercuri*) inclusiv.

Cu toate acestea, abia la 13 ianuarie 2022, Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 29 noiembrie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, solicitând repunerea în termen a apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate, cu dispunerea rejudecării cauzei (f.d. 59-60).

Drept temei de repunere în termenul de apel, Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni a invocat faptul că dispozitivul hotărârii primei instanțe i-a fost expediat în adresa sa la 10 ianuarie 2022 și notificat la 11 ianuarie 2022, respectiv începând cu această dată începe să curgă termenul de atac cu apel.

Drept urmare, prin încheierea din 18 mai 2022, Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, a declarat inadmisibil apelul depus de Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni, din motiv că apelanta a depus apelul după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1) din Codul administrativ.

Totodată, conform art.65 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Din dispozițiile art.237 alin.(1) din Codul administrativ, rezultă că, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de declarare a cererii de apel depusă de Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni ca inadmisibilă, deoarece ultima nu s-a conformat prevederilor legale imperative stabilite la art.232 alin.(1) din Codul administrativ. Or, după cum s-a menționat supra, dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 29 noiembrie 2021, însă apelanta până la expirarea termenului-limită (*29 decembrie 2021 (miercuri) inclusiv*), nu a depus la Judecătoria Căușeni, sediul Central apelul inițial, fapt ce a generat în consecință declararea acestuia ca inadmisibil în conformitate cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ.

Deși, Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni a solicitat repunerea apelului în termen în conformitate cu art.237 coroborat cu art.65 din Codul administrativ, totuși Colegiul consideră că motivul de repunere invocat de recurenta/apelantă (în cererea de apel și cea de recurs) precum că dispozitivul hotărârii primei instanțe i-a fost expediat în adresa sa la 10 ianuarie 2022 și notificat la 11 ianuarie 2022, respectiv începând cu această dată începe să curgă termenul de atac cu apel, corect nu a fost reținut de către instanța de apel, or, termenul de 30 de zile pentru efectuarea actului de procedură prevăzut la art.232 alin.(1) din Codul administrativ, curge nu de la data notificării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură, dar de la data *pronunțării dispozitivului* hotărârii, indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Cele menționate supra, denotă faptul că Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea sa într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură (depunerea apelului inițial) în interiorul termenului legal prevăzut la art.232 alin.(1) din Codul administrativ și anume, de la 30 noiembrie 2021 (marți) - până la 29 decembrie 2021 (miercuri) inclusiv.

La acest capitol, se rețin dispozițiile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care stipulează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, întrucât termenul de apel prevăzut la art.232 alin.(1) din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca consecință decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Contrar acestor prevederi, recurenta/apelantă Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni, fiind cea interesată de soluționarea prezentului litigiu în ordine de apel, nu a depus diligența necesară ca să-și îndeplinească obligațiile cu bună-credință, în vederea depunerii apelului inițial în interiorul termenului legal.

Nu poate fi reținut argumentul Primăriei orașului Căinari r-nul Căușeni precum că în referința depusă în prima instanță, reprezentantul său a solicitat examinarea cauzei în absența sa, cu expedierea ulterioară a actului judecătoresc adoptat și din considerentul că reprezentantul său nu a participat la ședințele primei instanțe, nu a cunoscut despre finalizarea examinării cauzei, respectiv nu era la curent despre soluția

adoptată, aflând despre pronunțarea acesteia abia la 11 ianuarie 2022, ceea ce constituie un motiv întemeiat de depășire a termenului de contestare.

Or, Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni, solicitând în prima instanță examinarea cauzei în absența reprezentantului său (f.d.34), urma să depună diligență și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligată să se intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

Mai mult ca atât, Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni a cunoscut că la 15 noiembrie 2021 va avea loc ședința Judecătorei Căușeni, sediul Central (când au fost audiat părțile la proces pe fondul cauzei, iar pronunțarea dispozitivului hotărârii fiind amânată pentru 29 noiembrie 2021), fapt ce se confirmă prin citațiile, avizele poștale de recepție, anexate la actele cauzei și procesul-verbal al ședinței Judecătorei Căinari, sediul Central din 15 noiembrie 2021 (f.d.49-50, 52, 54-55).

Conform art.47 alin.(1) și (3) din Codul administrativ, acțiunile procedurale întreprinse de reprezentantul împuternicit se atribuie participantului reprezentat. Culpă reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat.

În circumstanțele enunțate rezultă că, culpa neîndeplinirii actului de procedură în termenul legal prevăzut la art.232 alin.(1) din Codul administrativ, îi revine nemijlocit Primăriei orașului Căinari, r-nul Căușeni și reprezentantului său, care nu au efectuat nicio acțiune procesuală, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, de a-și proteja dreptul de acces la instanță și de a îndeplini actul de procedură în termenul legal, manifestând în acest sens un comportament de rea-credință la folosirea drepturilor sale procedurale, în situația în care știau cu certitudine că pe rolul Judecătorei Căușeni, sediul Central se află spre examinare prezenta cauză.

Prin urmare, Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni, prin reprezentantul său, trebuia să se intereseze de soarta procesului în situația în care a fost înștiințată despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță în interiorul termenului legal.

Respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art.65 și art.237 din Codul administrativ, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Cele menționate, denotă ca fiind întemeiată soluția instanței de apel cu privire la respingerea cererii de repunere în termen și declararea apelului depus de Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni ca inadmisibil în temeiul art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, or, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din acest drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Așadar, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art.6 din CEDO.

În susținerea opiniei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În practica sa constantă, Curtea a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea Europeană, în multe cauze similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (*cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania*), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit.b) și alin.(2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Primăria orașului Căinari r-nul Căușeni.

Se menține încheierea din 18 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Gaju Parascovia împotriva Primăriei orașului Căinari r-nul Căușeni și primarului orașului Căinari r-nul Căușeni, terț notarul Grosu Sergiu cu privire la obligarea eliberării duplicatului certificatului sau reconstituirea acestuia.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron